

Maya Peninsular

Guía para el ejercicio de protección de datos personales en lenguas indígenas

¿BA'AX , YÉETEL BIX JU BEEYTAL U KÁATAL U KANANTAL TU TULÁAKAL BA' AXO'OB KU BEETIK U K'AJÓLTAA'L MÁAK?

Le k'áatchi'ob yo'olal ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máake ku beetik u yantal nu'ukbesajilo'ob, utia'al tuláakal máake utia'al u chíimpolta'al páajtalilo'ob yóolal u yojéelta'al, u yutskiinsa'al, u tse'elet, yéetel u ya'alal ma' u meyajta'al le ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máak tuméen le jala'achilo'obo.

Le u kanáanta'al tuláakal ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máake, jump'éel páajtalil yan Chéen ti' le ti, lebéetike', chéem le ti ju betik u chíimpolta'ale, Beey xane máaxo'ob ku ye'esiko'ob yan ba'al u yilo'ob yo'olal u kanantal tu tuláakal ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máak.

Le bix unaj u beeta'ál le k'áatchi'ob, ts'íibta'an ich tu Noj A'almajt'aanil u Kanáanta'al Tuláakal Ba'axo'ob ku Beetik u K'ajóltaa'l Máak, Ch'a'aban Tumen u Mola'ayilo'ob Jala'ach, beey xan k'ajóltaa'ane k'áatchi'ob ti páajtalilo'ob ARCOe.

Le k'áatchi'ob ku ya'alal ARCOé, yo'olal u kanáanta'al tuláakal ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máake le yano'ob ichil jejeláasil kúuchilo'obe, jeen bix ti' Juzgados de Distrito, ti' Tribunal de Circuito del Consejo de la Judicatura Federal, ju béeytal u K'áatale tu taan Unidad de Transparencia del Consejo de la Judicatura Federal, beyxan ti correo electrónico, wáaj ti' U chíikulil u sáaskunta'al yéetel u ts'aabal ojéetbil meyaj Noj Lu'um wáaj Plataforma Nacional de Transparencia, chembale' k'aabeét a t'saaik kaájotbil jebix le je'elo'aba':

- U k'aaba' u yuumil , yéetel tu'ux kajakbal wa u láak' tu'ux u k'amik jejeláas k'uben t'aano'ob.
- Le jejeláas ju'unilo'ob tu'ux ku ye'espajal máaxexhi', wa ti' le máax kut'aan ta wo'olal.
- Le kúuchil Tu'ux yan ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máake.
- U tso'olol tu beel tuláakal le ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máako'ob ku kaxanta'al u meyajta'al le páajtalilo'ob ARCOe'.
- U tso'olik le páajtalil ARCO ku k'áata'al u meyjata'alo'.
- Je'el ba'axak uláak' ju'unil ku béeykuntik u séeb kaxanta'al le ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máako'obo'.
- Wa tun k'aata'ak u páajtalil u yojéelta'al wáaj u yila'al le ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máako'obe', u yuumil le je'eloba' unaj u jets'ik bix u k'áat ka k'u'ubukti'.
- Le Ken k'aata'ak ka tse'elek le ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máako'obe', k'aábeéet u ya'alik jach ba'axten táan u k'áatik u luk'saj.
- Ken k'aata'ak ma' u meyajta'al le ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máako'obe', u yuumile' yan u ya'alik jach ba'axten ma' u k'áat ka meyajta'aki', yéetel unaj u ya'alik ba'ax loobil wáaj k'áasil je'el u taasik ti' wáaj ka meyajta'ak le ba'axo'ob utia'alo'.

U Kúuchilil Sáaskunaj Meyaje wáaj Unidad de Transparencia ju beytal u Yáantik máax u k'áat u beet jump'éel k'áatchi, Beey xan U kanáantik ti tu lakal make u chíimpolta'al u páajtalilo'ob utia'al u kanáantáal le ba'axo'ob ku beetik u k'ajóltaa'l máako'ob, le beetike' le máako'obo', u béeytal u ts'aik u yojéelt ti'ko'obe, baax kun k'exbil wa yan u luk'saj, wa u t'abaal, u tial u k'ajóoltik báax ku núuká'al Ichil u k'áatchi'ob'.